

Casablanca!

Joku ammoin kuultu sävel on soinnut korvissani päiväkausia, hyrissyt jossain tietoisuuden rajamailla koko kuumeisen, tapahtumarikkaan viikon. En vain päässyt selville, mikä se oli ja miksi se helähti soimaan aina, kun Casablancan nimeä mainittiin.

Casablanca — sehän on vähän niinkuin "rida, rida ranka, hästen heter Blanca . . ." No joo, siinä sitä oltiin! Tuo vanha lapsuusvuosien viisu, pappilaperinteinen polvenratsastusrallatus, sehän se järjellisesti selittämättömällä tavalla liittyi tuohon maailmanpalon uusimman roihun päivänkohtaiseen, eksoottiselta kajahtavaan kaupungin-nimeen. Suomentaa sitä on hieman vaikea, mutta muistuu mieleen saman äidinkielen vastinekin, tuo kotoisa "kөрө, көрө kirkkoon, pappilan muorin penkkiin . . ."

Allös nyt, hyvä lukija, väitä, että siinä on eri sävel. Kiistelemään en käy, sillä musikaalisuuteni on aina arvostettu plus-miinus nolaksi.

"Sitä lapsena äitini lauloi . . ." Ja sen tahdissa keinuttiin myös isän polvella ja joskus myös jonkun kiltin enon tai sedän. Ja kaikki he osasivat rallattaa sen niin että lapsukainen unohti oloaiset ja posket palaen tunsivat ratsastavansa satujen ihmemaahan tai vanhan pappilan ikivanhaan ilmapiiriin.

Nyt jo jokainen lukija tietää, missä sellainen paikkakunta kuin Casablanca sijaitsee maailmankartalla. Mutta mitenkä oli asia sunnuntai-iltana, kun nimi ensimmäisen kerran mainittiin radiossa! Ainakin allekirjoittanut myöntää, että kun tässä viikko-pari sitten vallan muistasyistä mainittiin tuo kaupunki — olipahan muudan matkamies ottanut kuuleman mukaan kurssinsa sitä kohden — niin arvata piti. Joku arvasi Espanjan, toinen Portugalin. Omasta puolestamme kyllä kannatin päiväntasaajan ilmanalaa, mutta olin samalla valmis myöntämään, että se yhtä hyvin saattoi olla jollain saarella valtameren sylissä tai vaikkapa etelä-Amerikan rannikolla.

Kaikkitietävä Tietosanakirja sitten ilmoitti, että kaupunki sijaitsee Ranskan Marokossa, että siellä on m.m. Suomen konsulaatti ja että siinä on sekava alkuasukaskaupunki marokkolaiseen tyyliin ja uudenaikainen eurooppalainen kaupunginosa.

Jotta sen siis tiesimme. Ja olimme tilanteen tasafia, kun amerikkalaiset hyökkäsivät.

Casablanca! Nimi tuo mieleen kuumana paahtavan etelän aurinгон, valkeita tasakattoisia taloja, kirjavia, värillisiä ihmisiä, hellehattuja ja valkeita pukuja, palmuja ja hiekkaa. Yleisvaikutelmaan sekoittuu ensin jotain omakohtaisesti koettua, italialaista, napolilaista, merikin siintää sinisenä, mutta sitten yhtäkkiä puikahtaa muistiloke-roista nimi Casbah, johon puolestaan liittyy jännitystä ja seikkailuja, revolverinlaukauksia ja kauniita naisia. Casbah — vuosi sitten toisen, kaksi vuotta sitten ensimmäisen kerran näin filmin, jonka tapahtumapaikkana oli Casbah, ellen ihan väärin muista Algerin kaupungin alkuasukaskaupunginosa. Alger ja Casablanca, päivän nimiä molemmat. Nyt sitten selveni Casablancankin kuva. Se on samanlainen kuin Casbahin auniolabyrintti, suurinpiirtein ensimmäinen mielikuvitelman mukainen.

Pääosaa Casbah-filmissä esitti Paul Muni, tytöt varmasti muistavat hänen tulisen katseensa, ehkäpä filminkin nimen!